

Sóc un ingenu

À

Un ingenu, segons el diccionari de l'IEC és, en primer lloc, aquell que ha nascut lliure, i també (i aquesta és potser l'accepció que més s'adequaria a l'ús que habitualment fem d'aquesta paraula) el qui actua amb una franquesa innocent, sense dissimulació.

És curiós el fet que, en general, utilitzem el qualificatiu "ingenu" revestint-lo d'una pàtina més o menys negativa, com si fos un defecte propi d'aquells que no saben anar per la vida, que no saben moure's per la jungla que és el món, on només sobreviuen els maliciosos, els qui s'aprofiten de la candidesa dels altres, els qui manipulen per aconseguir el que els interessa. El diccionari de sinònims hi associa adjectius com ara "innocent", "crèdul", "confiat" o "infantil"... però també "bo" i "sincer".

Sempre m'he sentit un ingenu, i molts dels meus amics us podrien corroborar que no és una percepció causada per alguna variant massoquista de la falsa modèstia, sinó que respon a una realitat que em defineix d'una manera força aproximada. És molt fàcil prendre'm el pèl i em costa molt prendre'l als altres. Sóc, doncs, un ingenu. Ni m'agrada, ni en renego. Però no em conformo amb les connotacions bàsicament negatives que s'associen a la ingenuïtat. Com que no puc deixar de ser-ho, o que se m'hi consideri -i no us penseu que no m'agradaria, de vegades, el que passa és que, a diferència dels maliciosos, als ingenus ens costa molt que no ens detectin de seguida-, vull veure-hi el costat positiu.

Sigui per aquest esperit infantil que aporta la ingenuïtat, o perquè és fàcil fer-nos combregar amb rodes de molí, o perquè les persones de seguida ens mereixen confiança... el cas és que empatitzem fàcilment amb els altres, ens identifiquem de seguida amb el proïsme i això, al meu parer, ens aguditza la sensibilitat. Sostinc, doncs, que els ingenus acostumem a ser força sensibles. I aquest fet ens predisposa per al conreu de les arts. Perquè un artista ha de tenir sensibilitat. Això no vol dir que, invariablement, els bons artistes hagin de ser o de mostrar-se ingenus. Res més lluny d'aquest qualificatiu que l'obra d'alguns creadors importants. Però sí que estic convençut que hi ha hagut grans artistes que s'han deixat portar per la ingenuïtat i això els ha conduït a obres d'una coherència i una sensibilitat exquisides. Nietzsche considerava "artistes ingenus" aquells que no són capaços de crear móns reals, sinó tan sols de reflectir certs aspectes de la realitat; els qui parlen de l'horror de l'existència amb un embolcall agradable, que és potser la manera menys ingènua d'abordar temes tràgics, perquè, com ja creien els grecs, al capdavant, l'art, a través de la bellesa, és una de les poques maneres de fer suportable la vida a la terra.